

von sich geben; ehren Dhātup. 13, 22. part. perf. एमिवंस् *schädlich, verderblich*, acc. एमुषम् (der abw. Acc. beruht wohl auf Missverständniß der Form) RV. 8, 66, 10: वराकम्; vgl. Nir. 3, 4. und एमुष. part. perf. pass. अतल oder अमित P. 7, 2, 28. Vop. 26, 113. — Caus. आमपति Dhātup. 19, 69. Vop. 18, 22. 1) befallen, beschädigen: मा चे नः किं चनामेमत् AV. 6, 37, 3. 10, 5, 23. — 2) schadhaft, krank sein Dhātup. 33, 46. यस्या उदरमामपत् RV. 10, 86, 33. मो चे नः किं चनामेमत् VS. 16, 47. मूत्रं भवत्वामपत् AV. 9, 8, 10. — Vgl. 2. अम, 1. अमत, 3. अमति, 1. अमत्र, अमस.

— अमि mit Gewalt gegen Jmd vorschreiten, plagen: किं प्रूपति नस्तमभ्यमीषि वृषाकपिम् RV. 10, 86, 8. तमभ्यमीति (vgl. P. 7, 2, 34. 3, 95, Sch.) वरुणः VS. 22, 5. नि दुर्ग ईन्द्र अयिहमित्रानभि ये नो मर्तसो अमति RV. 7, 25, 2. med. dass.: अग्रे तमस्मभ्युपाध्यमीवा अनामित्रा अय-मन्त कृष्टीः RV. 1, 189, 3. part. अभ्यमित *gefürchtet* Nir. 6, 23. अभ्यमित oder अभ्यात *krank* AK. 2, 6, 9. H. 439. Vgl. अभ्यमन, अभ्यमित्र, अभ्यमिन्.

— वि part. med. ved. व्योमान Kāc. zu P. 6, 4, 120.

— सम् med. 1) dringend angehen, sich Jmdes versichern: त्वमिदेव तममे समश्चर्युग्व्युरग्रे मथीनाम् Vāṇak. 3, 8. — 2) sich verbünden: न यन्मित्रैः सममेमान एति AV. 12, 3, 48. — 3) unter sich festsetzen: एतद्देवा भूयः समामिर इत्ये नः सो ऽमुथासद्यो न एतदतिक्रामादिति तथो एवैत एतत्सम-मते Çat. Br. 3, 4, 2, 13.

1. अम pron. dieser: अमो ऽकर्मस्मि सा त्वं सामाकमस्युक्तम् *der bin ich, die bist du* AV. 14, 2, 71. Vgl. Çat. Br. 14, 9, 4, 19 (= Brh. Âr. Up. 6, 4, 20). 4, 24 (= Brh. Âr. Up. 1, 3, 22). Kāṇḍ. Up. 1, 6, 1. 5, 2, 6 (Çāmbr. = प्राण). Âçv. Gṛh. 1, 7. — Vgl. अमा, अमात्, अमु.

2. अम (von 2. अम्) gaṇa वृषादि. m. 1) Andrang, Wucht, Ungestüm (der Geschosse, des Laufes u. s. w.): सेनेव सृष्टमं दधाति RV. 1, 66, 4 (7). अमदिषा (मरुतो) भियसा भूमिरेजति 5, 59, 2. (सरस्वती) यस्या अनतो अ-क्रुतस्तेष्वशरिर्बुध्नवः । अमश्चरेति रोहवत् 6, 61, 8. तपति शत्रुं स्वर्षु भूमा मरुसेनासा अमभिरिषाम् 7, 34, 19. 4, 22, 3. 5, 56, 3. 8, 12, 24. 20, 6. 64, 10. 9, 90, 6. VS. 18, 4. AV. 13, 4, 50. — 2) Betäubung, Schrecken: त्वं मरुता ईन्द्र यो कृ प्रुष्मिर्वावा ज्ञानः पृथिवी अमे धाः RV. 1, 63, 1. अमे देवा-न्धाकृता निषीदन् 67, 2 (3). विदन्मृगास्य तां अमः 8, 82, 14. — 3) Krank-heit Vop. 26, 170; vgl. आम. — 4) adj. unreif Çabdār. im ÇKDr.; vgl. आम. — Vgl. अमवत्.

अमङ्गल (3. अ + म^०) 1) adj. *unheilbringend* Ragh. 12, 43. — 2) m. Ricinus communis L. Çabdār. im ÇKDr.; s. एराट. — 3) n. Unheil Ku-māras. 3, 65.

अमएत m. = अमङ्गल 2. Hār. 108. — Vgl. मएत und आमएत.

1. अमत (von 2. अम्) m. 1) Krankheit Up. 3, 109. — 2) Tod. — 3) Zeit Uṇādik. im ÇKDr. Vgl. 1. अमति und अमस.

2. अमत (3. अ + मत) adj. *nicht empfunden, nicht empfindbar* Çat. Br. 14, 6, 2, 31 (= Brh. Âr. Up. 3, 7, 23). 8, 11. (= 8, 11.).

1. अमति m. 1) Zeit Up. 4, 60. H. an. 3, 242. Med. t. 83 (अपति). — 2) Mond Med. (हिमदीधिति) H. an. (st. दंडे ist wohl mit ÇKDr. चंद्रे zu lesen).

2. अमति f. Schein, Schimmer: उडु प्य देवः सेविता येयाम क्रिरणयी-ममति यामशिञ्जेत् RV. 7, 38, 1. व्युष्वो पृथ्वीममति सृजानः 2. (अमि) अ-

मतिर्न सत्यः *lauter wie Lichtglanz* 1, 37, 2. वि सूर्यो अमतिं न अयिं सात् 5, 43, 2. वावृधानावमतिं नृत्रियस्य 69, 1. 4, 64, 9. 3, 38, 8. 5, 62, 5. VS. 4, 25. Vgl. Naigh. 3, 7.

3. अमति (von 2. अम्) 1) adj. *dürftig, arm*: अनापिरज्ञा असज्ञात्यामतिः पूरा तस्या अभिशस्तेरव स्पृतम् *ich (ein Weib spricht) bin ohne Freunde, ohne Bekannte und Verwandte, arm — reisset mich aus diesem Unglück!* RV. 10, 39, 6. Çabdār. im ÇKDr. führt ein adj. अमति in der Bedeutung दुष्ट auf. — 2) f. Mangel, Dürftigkeit: मा नो ऽग्रे ऽवीरिते परा दा दुर्वीससे ऽमतेये मा नो अय्ये RV. 7, 1, 19. गोभिष्टरेमामतिं दुरेवा येवेन नृयं पुरुहूत विश्वाम् 10, 42, 10. चक्रं न वृत्तं पुरुहूत वेपते मनो भिया मे अमतेरिदं द्विवः 5, 36, 3. अपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः VS. 17, 54, 19, 84. अति-रवतिर्निश्चिः कुतो नु पुरुषे ऽमतिः । राद्धिः समृद्धिर्व्युद्धिर्मतिरुदितयः कुतोः AV. 10, 2, 10. RV. 1, 33, 4. 3, 16, 5. 8, 18, 11. 53, 14. 10, 33, 2. 43, 3. 76, 4. AV. 12, 2, 48. 19, 34, 3. Durch Wortspiele in AV. und VS. ist die Ableitung von अ + मति angedeutet, jedoch sind jene auch ohne innere Verwandtschaft der Wörter möglich und findet sich AV. 4, 10, 3: शृङ्गेना-मीवाममतिं शंखेनोत सदाब्वाः; auch spricht die Bedeutung für die Ab-leitung von अम्. Vgl. अमतीवन्.

4. अमति (3. अ + मति) f. das Nichtwissen: अमत्या *ohne es zu wis- sen, aus Versehen, absichtslos* M. 4, 222. 3, 20. Vgl. 3. अमति am Ende.

अमतीवन् (von 3. अमति) adj. *dürftig, arm*: न मे स्तोतामतीवा न दु-र्हितः स्यात् RV. 8, 19, 26.

1. अमत्र (von 2. अम्) adj. *ungestüm, heftig*: मरुता अमत्रो वृजने विर-प्युष्ये शवः पत्यते धृष्ट्वाज्ञः RV. 3, 36, 4. स्वरिरमत्रो ववत् रणाय 1, 69, 9. Uebertr.: किमादमत्रं सद्यं सखिभ्यः कदा नु ते धात्रं प्र ब्रवाम 4, 23, 6. Nir. 6, 23.

2. अमत्र n. Krug, Trinkschale oder ähnliches Gefäß Nir. 3, 1. Up. 3, 104. AK. 2, 9, 33. 3, 4, 46. H. 1026. आ मधो अस्मा असत्तममत्रमिन्द्राय पूर्णम् RV. 10, 29, 7. अयं सोमश्चमसुतो ऽमत्रे परि पिच्यते 5, 31, 4. 2, 14, 1. 6, 42, 2. P. 4, 2, 14.

अमत्रेन् (von अमत्र) adj. *mit einem Krüge u. s. w. versehen* RV. 6, 24, 9.

अमधव्य (3. अ + म^०) adj. *der Süßigkeit, d. h. des Soma nicht wür- dig* Ait. Br. 2, 20.

अमध्यम (3. अ + म^०) adj. *nicht der mittlere* RV. 5, 59, 6 (s. u. अक्-निष्ठ).

1. अमनस् (3. अ + मनस्) n. Nicht-Empfindung Çat. Br. 14, 6, 10, 14. = Brh. Âr. Up. 4, 1, 6.

2. अमनस् (wie eben) adj. 1) *ohne Empfindung* Çat. Br. 14, 6, 8, 8. = Brh. Âr. Up. 3, 8, 8. — 2) *ohne Verstand, unverständlich*: यथा वाला अ-मनसः प्राणतः प्राणेन वदतो वाचा u. s. w. Kāṇḍ. Up. 5, 1, 11.

अमनस्क (von 3. अ + मनस्) adj. 1) *ohne Empfindung*: अमनस्कयोग-विवरण Titel eines Werkes Verz. d. B. H. No. 646. — 2) *unverständlich* Kāthop. 3, 7.

अमनि f. ÇKDr. Weg Up. 2, 98.

अमनुष्य (3. अ + म^०) 1) adj. *nicht menschlich*: सत्ससेवत्सरमनुष्या-णाम् Kāṭj. Çr. 1, 6, 17. — 2) m. *Nichtmensch, Abwesenheit eines Men- schen*: नामनुष्ये भवत्यग्निः R. 2, 93, 21. — 3) m. *Unhold* P. 2, 4, 23. AK. 3, 6, 27.